

המדיר פרק שביעי כתובות

עו.

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי פ"ה מהל' אבות הל"ד טו"ע
ה"ע ט"ו ק"ן ט"ע ז'
נ ג מיי פ"כ מהל'ט
מכ"ה הל"ד טמג
ע"ש פ"כ טו"ע חו"מ ט"ו
רכ"ד ט"ע א'

וחדא במקום תרתי **א**ו בלום הוא. וא"ת והא גזי בעל איכא נמי תרתי חדא דל"ן ארס מתפיים צמומין וחדא דל"ת לן למימר כאן נמצאו כאן היו והני תרי חוקי דבעל עדיפי טפי מהני תרי חוקי דלשה דכאן נמצאו כאן היו עדיף מחוקת הגוף דהא עודה צבית אציה על האז להציא ראה

הדא **צמקוס** תרסי. דהעמד ממון על חוקתו לא אמרינן דניהוו נמי הכא תרתי בצמקוס חוקה דגופא חוקה דממונא לאו כלום היא: **עד שלא סתארים.** אבל היכא שהציא עדים שראו צה עד שלא תתארים: **העמד הגוף על חוקתו לוכא למימר.** קדושין דהא קיימי עדים: **העמד ממון על חוקתו.** כי ליכא חוקה דגופא: **רב אשי אמר כו'. מהדר נמי** לאוקמה כולה כרבן גמליאל דחוקה דגופא עדיפא ורישא להכי לא מהניא חוקה דגופא לפי שאין העענה שלה אלא של אציה שכתובת אירוסין לאז והוא ליה מנה לאבא צידך וגבי אב לא אמרינן צגוף שלה דתיהי חוקתה: **מודה ר"מ גרס' בתוספתא.** אע"ג דאמר נכנסה לרשות הבעל על הבעל להציא ראה מודה הוא צמומין הראויין לצא עמה כו'. וקס"ד בכל מומין שיש לספק ולומר שמצית אציה צא: **שעל האז להציא ראה.** ואע"פ שנכנסה לרשות הבעל: **מנה לי צידך הוא.** וינמא העמד הגוף על חוקתו ציטירס. אצבע ימירה דליכא למימר לאחר אירוסין נולד: **ומשך בעל החמור אם הפרה.** והחמור היה צבית בעליו ותנן בקדושין (דף טז.) כל הנעשה דמים בחמר כיון שזכה זה שמשך אחד מהם נתחייב חזרו צבונסי חליפין

תוספות ר"ד

ר"א אמר רישא מנה לאבא בירך סיפא מנה לי בירך פי' ר"א נמי אוקמה כו"ג ורישא דאמר'י בעל מהימן משום דהו"ל מנה לאבא בירך שהוא טענת שמא שהאב טוען להוציא הכתובה בשבילו והיא טענת שמא שאינו ברור מתי נולדו בה המומין הללו. והילכך לא מהני חוקה דגופה כגון טענה האשה שהיא טענת ברי ויזכה הכתובה לצעמו דהיכא מהניא ומפקינ' בה ממונא ה"מ למאן דאית ליה חוקה דגופה אבל חוקה דגופא דאשה לא מהני ליה חוקה לדליל' לאפי' ממונא מחוקת אבא אילו הוה [טוענת] כנגדו דכתובתה לצעמה ה"נ אשה מהימנא ואע"פ שלא נכנסה לרשות הבעל ולא אמרינן כאן נמצא וכאן היו ול"א האשה נאמנת וק"ל ה"ל כו"ג דהוא בתרא. אמר ר"א א"ש המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת. על בעל החמור להביא ראה שהי' חמורו קיים בעת משיכת הפרה ותנא תנא כה. פ"י בעל החמור משך את הפרה והחמור היה בביתו ותנן בספ"ק דקידושין כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין פי' כיון שמשך א' מהן נתחייב חבירו באונס חליפיו בכ"מ שהן ועכשוו נמי משעה שמשך את הפרה קם החמור ברשות בעל הפרה ואם מת לאחר משיכת הפרה לצעמו מת ואע"פ שהחמור בבית בעליו צומד וכשנמצא מת לא ידענו מתי מת זה אומר עד שלא משכת פרתו מת וברשותך מת וזה אומר לאחר שמשכתי פרתך מת וברשותך מת אמר שמואל שעל בעל החמור להביא ראה שהי' חמורו קיים בעת משיכת הפרה ואם לא ימצא ראה יחזור פרה לבעלה. ומסתיע ממנה'י דכלה ואמר'י הי' כלה אי לימא כלה בבית אביה וכו'

והא מהני ליה חוקת הגוף דנולד ספק צרשותו ואמרינן כאן נמצאו כאן היו וכשנכנסה לרשות הבעל והציא הבעל ראה שעד שלא נתארכה היו צה מומין אלו פטור מכתובתה דעדיף טעמא דל"ן ארס מתפיים צמומין מהיאי דל"ן ארס שותה צכוס אלא אס כן בודקו א"כ השתא נמי דמיימי ראה דמשנתארכה היו צה המומין אמאי לא מיפטור מהני תרי טעמי ומאי שנה דכאן נמצאו כאן היו גרידא עדיפא מחוקת הגוף וחוקה דל"ן ארס מתפיים צמומין עדיף מחוקה דל"ן ארס שותה צכוס וכי הוו תרווייהו צבדי הדדי עדיפי טעמי האשה מנייהו ויש לומר דודאי טעמי האשה עדיפי וכאן נמצאו כאן היו גרידא דעדיפא מחוקת הגוף היינו משום דמסייע ליה חוקת ממון וכן חוקה דל"ן ארס מתפיים צמומין מסייע ליה חוקת ממון ולחד מייניהו יש כח לחוקת ממון לסייע אבל לתרווייהו צבדי הדדי לא מסייע ועוד יש לפרש דמשום הכי כי הוו תרווייהו צבדי הדדי עדיפי טעמי האשה משום דלפילו לא יאה לאחד מהן אמת או חוקת הגוף או אין ארס שותה צכוס יש לה כתובה אבל בעל לא מיפטור אלא עד שיהו כל הטעמים שלו אמת שאם אחד מהם שקר מפסיד הבעל הילכך גריעי טעמי הבעל מטעמי האשה: **ריישא מנה אבא בירך.** ללכורה היה נראה לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהוי כמנה לאחר צידך דאמרינן גיש נוחלין (צ"ג קול: ושם) דל"נו נאמן גבי האומר זה אשי אינו נאמן דבעי ללכוחי מהתם דצרי ושמה לאז צרי עדיף ומאי שנה התם דכמנה לאחר צידך הו"א וע"ג

חדא במקום תרתי וחדא במקום תרתי לא אמרינן עד שלא תתארים העמד הגוף על חוקתו לא איכא למימר מאי איכא חוקה דאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו והאי ראה וניפיים הוא אדרבה חוקה אין אדם מיפיים במומין והעמד ממון על חוקתו רב אשי אמר רישא מנה לאבא בירך וסיפא מנה לי בירך איתיביה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי מודה ר"מ במומין הראויין לכא עמה מבית אציה שעל האב להביא ראה ואמאי מנה לי בירך הוא הכא במאי עסקינן ביביתרת יביתרת מאי ראה מייית ראה דראה וניפיים הוא: א"ר יהודה אמר שמואל המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת החמור על בעל החמור להביא ראה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת פרה ותנא תנא כלה הי כלה אילימא כלה

זכל מקום שהן: **עד שמת החמור.** זה אומר עד שלא משכת את פרתו מת חמורו וכן מת זה אומר שממשכתי מת וכבר קניו הוא לן: **ופנה הונא כלה.** תנא דמתני' דאיירי צמומי כלה מסייע לי: **הי כלה.** הי מילתא דמתני' מסייעתא: **אילימא כלה צבית אציה.** רישא דמתני' שצאו לרין צעודה ארוסה דתני האז כרין להציא ראה וקצירא ליה לשמואל כו"ג דמוקי לה' צבתי מנאי ואפי' נכנסה לחופה אית ליה לתנא דרישא שהאז כרין להציא ראה ואע"פ שלא נולד ספק צרשותו אלאמא אינו גובה ממון מספק. והאי נמי לא יחזיק צפרת חזירו מספק ואף על גב שהספק צרשות חזירו נולד שהרי כבר נעשית מסיכה: מי

לפרש דמשום הכי כי הוו תרווייהו צבדי הדדי עדיפי טעמי האשה משום דלפילו לא יאה לאחד מהן אמת או חוקת הגוף או אין ארס שותה צכוס יש לה כתובה אבל בעל לא מיפטור אלא עד שיהו כל הטעמים שלו אמת שאם אחד מהם שקר מפסיד הבעל הילכך גריעי טעמי הבעל מטעמי האשה: **ריישא מנה אבא בירך.** ללכורה היה נראה לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהוי כמנה לאחר צידך דאמרינן גיש נוחלין (צ"ג קול: ושם) דל"נו נאמן גבי האומר זה אשי אינו נאמן דבעי ללכוחי מהתם דצרי ושמה לאז צרי עדיף ומאי שנה התם דכמנה לאחר צידך הו"א וע"ג

דהכא איכא נמי חוקת הגוף מ"מ לא מהני ליה דלא אמר רבן גמליאל דנאמנת אלא צבדי ושמה כדאמרינן לעיל בריש פ"ב (דף טו.) וצרי שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאז טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה כרין להציא ראה סיפא מנה לי צידך ולגבי ידיה מהני צרי ידיה ואע"ג דק"ל צבדי ושמה לאז צרי עדיף הכא איכא צרי וחוקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאמר על האז להציא ראה שאינו נוטל צלא ראה אפילו טוען צרי מדלא קאמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מההיא דשמואל צמקון דנכנסה לרשות הבעל דעל הבעל להציא ראה אפי' טוען האז והצת שמה ואינו מטעם צרי ושמה אלא משום דנולד הספק צרשותו מדמיימי ופריך עלה מההיא דמתח שנתאצת כו' דההיא שמה ושמה הוא ואי משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג אדשמואל דקיימא לן כותיה ונראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאבא צידך ולא מהניא חוקת האשה לגבי האז: **ומודה ר"מ דהכמים במומין הבאין בו.** להאי גירסא קשה דהשתא חכמים מייפין כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא לחכמים דהכא יפה כח הבעל מכה האז אע"ג דבעלמא לא מייפה ר"מ כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא ר"מ מייפה כח הבעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנצדקים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגרים ומודים חכמים לר"מ ומיהו גם זה אינו מיושב דלא שייך מודה הואיל ולא פליגי צב"ג וצקונטרס גרים ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה מודה למאן: **ואמאי מנה לי בירך הוא.** תימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מכלל הני אמוראי דלעיל דלמ"ז תברא הוה מני לאקשווי מה חילוק יש בין צבית אציה ולבין צבית בעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האז להציא ראה הא הוה חדא צמקוס תרתי ולא מני למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהם ישינים ויכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודס אירוסין ואימרת חוקת הגוף לפיכך על האז להציא ראה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא משום חוקה ומיהו יש לומר דלעולם ק"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאותן מומין שאין הבעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקצוה לו זמן וריח הפה שיכולה לשמור עלמה שלא יכירו צה בני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הבעל על האז להציא ראה דהשתא לא הוה חדא צמקוס תרתי חוקה שאין שותה צכוס א"כ בודקו וראה ונתפיים ליכא למימר כיון דל"ן יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקה קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן למאי דגרסינן בתוספתא צמומין הראויין להוולד עמה צבית אציה: **על בעל החמור להביא ראה.** אע"פ שהוא מוחזק וחוקת הגוף נמי מסייע ליה והוה לן לאוקמי החמור בחוקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחוקת מרה קמא והא דפריך הש"ס דהשואל (צ"מ ק. ושם) גבי המחליף פרה בחמור וילדה דלחוקו וליחזי צרשותא דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחזירו עליו הראיה אלאמא לא מוקמינן אחזקת מרה קמא היכא דתפס אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דלקחא דעמין השתא אמאי על בעל החמור להציא ראה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחוקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה בריש המוכר פירות (צ"ג צ.) המוכר שור לחזירו ונמצא נגמון דל"ן הנעוה חוזרין ולא מוקמינן להו בחוקת מרה קמא אלא אולינן בחר חוקה דהשתא אע"ג דרובא מצבני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיזל בחר חוקה דהשתא דמסייע ליה חוקת הגוף וליכא למימר דהתם היינו טעמא דמדלח דק אס הוא נגמון אית לן למימר דלשחיטה וצניה דא"כ מה כרין למימר התם לשמואל כי אולינן בחר רובא דאירוסא צממונא לא אולינן והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צפ' צבית כור (שם קה.) ושם אמר שמואל כור בשלשים סאה צסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפסין לשון ראשון או לשון אחרון ולוקמא בחוקת מרה קמא על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חוקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשוו הוא מת כן יש לנו להחזיקו שהיה מת גם קודם דמיהא להא דאמר צבדה (דף ז.) דכל הטומאות כשעת מליאתן דוקא גבי מיתת חמור וגבי מוס וגבי מחט שנמצאת צבוצי צבית הסקות אית לן למימר הכי והא דכלה צבית חמיה על הבעל להציא ראה משום דכי אמרינן נמי כמו שמואל

זכל מקום שהן: **עד שמת החמור.** זה אומר עד שלא משכת את פרתו מת חמורו וכן מת זה אומר שממשכתי מת וכבר קניו הוא לן: **ופנה הונא כלה.** תנא דמתני' דאיירי צמומי כלה מסייע לי: **הי כלה.** הי מילתא דמתני' מסייעתא: **אילימא כלה צבית אציה.** רישא דמתני' שצאו לרין צעודה ארוסה דתני האז כרין להציא ראה וקצירא ליה לשמואל כו"ג דמוקי לה' צבתי מנאי ואפי' נכנסה לחופה אית ליה לתנא דרישא שהאז כרין להציא ראה ואע"פ שלא נולד ספק צרשותו אלאמא אינו גובה ממון מספק. והאי נמי לא יחזיק צפרת חזירו מספק ואף על גב שהספק צרשות חזירו נולד שהרי כבר נעשית מסיכה: מי